

- Pfizer laat in een reactie weten dat het vaccin geleverd kan worden, zodra de toestemming er is. Het ministerie van Volksgezondheid brengt nog in kaart wat dit voor de vaccinatieplanning van Nederland betekent. Het ministerie kan nog niet beloven dat er dit jaar begonnen kan worden met vaccineren. Het vaccineren van zorgpersoneel van verpleeghuizen en instellingen door de GGD gaat in totaal zes weken duren. In de loop van januari moeten 225.000 mensen hun eerste prik krijgen. De tweede prik volgt in februari. Voor beide rondes heeft de GGD drie weken nodig. In het radioprogramma 1 op 1 op NPO Radio 1 zei André Rouvoet, voorzitter van GGD GHOR Nederland, dat hij nog niet kan zeggen wanneer er precies gestart wordt. "Ik ga er geen datum op plakken. Je wilt los gaan met vaccineren zodra het zorgvuldig en veilig kan." Er worden verspreid over Nederland 25 locaties opgezet om zorgpersoneel in te enten. Er zijn per locatie 30 medewerkers nodig om te prikken. Dat personeel is straks beschikbaar, verzekerde Rouvoet. Volgens Rouvoet is het registratiesysteem voor wie welk vaccin heeft gehad - en wanneer iemand zijn tweede prik moet - nog in ontwikkeling. Dat het systeem straks werkt en de privacy goed is gewaarborgd, noemt hij cruciaal.

- De GGD noemt het goed nieuws dat het EMA acht dagen eerder dan gepland, met een besluit over goedkeuring voor het coronavaccin van Pfizer/BioNTech komt. "We kunnen hierdoor mogelijk iets sneller beginnen met vaccineren", zegt een woordvoerder. "Maar zeker niet acht dagen eerder." De GGD ging er eerder van uit dat er begonnen kon worden in de loop van januari, en houdt daaraan vast. "We snappen dat het vaccineren snel moet beginnen, maar zorgvuldigheid en veiligheid staan bij ons voorop." Wanneer het vaccineren dan wel kan starten, kon de woordvoerder nog niet exact zeggen. "Er moeten eerst nog wat stappen worden gezet zodat we kunnen garanderen dat het vaccin veilig is. Locaties en personeel zijn niet het probleem."

- Als het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) zoals verwacht maandag het coronavaccin van Biontech/Pfizer goedkeurt, betekent dat nog niet dat er meteen kan worden begonnen met inenten. Minister De Jonge van Volksgezondheid zei in de Tweede Kamer dat hij nog geen datum kan geven voor de eerste vaccinaties in Nederland. Hij hoopt begin volgende week meer duidelijkheid te kunnen bieden over de planning van de vaccinatie. De Jonge wees erop dat na de goedkeuring van het EMA eerst de Europese Commissie nog groen licht moet geven en dat de fabrikant het vaccin ook nog moet leveren. Verder moet de Gezondheidsraad nog een advies uitbrengen over welke doelgroep het meest geschikt is voor dit vaccin. "Er moet dus nog een hoop gebeuren. Het moet zo snel mogelijk, maar wel verantwoord."

o Bijna 85 procent van de directeuren in het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs heeft begrip voor het besluit om de scholen de komende weken te sluiten, meldt hun vakbond AVS na een peiling onder duizend leden. Veel ondervraagden (78 procent) zeggen dat ze na de kerstvakantie overschakelen op online onderwijs. De rest doet dat al vanaf morgen. "We weten dat onderwijs op school het allerbeste is voor kinderen. We zullen er desondanks het beste van maken", zegt AVS-voorzitter Petra van Haren. Ze maakt zich zorgen over leerachterstanden bij met name kwetsbare leerlingen en over de sociale veiligheid. Voor kwetsbare kinderen is noodvang mogelijk. "We hebben geleerd van de vorige lockdown en daarom is het heel belangrijk dat deze leerlingen op school kunnen blijven komen.":

<https://avs.nl/actueel/nieuws/schoolleiders-hebben-begrip-maar-ook-zorgen-over-schoolsluiting/>

o De Tweede Kamer zal deze week alleen 'noodzakelijke' debatten voeren. Kamervoorzitter Arib heeft daarover afspraken gemaakt met de fractievoorzitters. In een brief aan de Kamerleden wijst Arib op de vergaande maatregelen die het kabinet neemt om de verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan: "Als parlement dienen we hier rekening mee te houden, ook met het oog op de voorbeeldfunctie die we hebben." Het dagelijks bestuur wil voorkomen dat te veel Kamerleden, bewindspersonen, medewerkers, journalisten en gasten in de Kamer aanwezig zijn en dat er onnodige reisbewegingen worden gemaakt.

o Kinderarts en OMT-lid Károly Illy noemt het sluiten van scholen een overhaast besluit en hij hoopt dat het besluit snel wordt teruggedraaid. Hij vindt dat de psychische en sociale schade die kinderen ondervinden door het thuiszitten te groot zijn om sluiting van de basisscholen te rechtvaardigen: <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/omt-lid-basisscholen-dicht-is-overhaast-besluit-en-moet-woorden-teruggedraaid/>

o Veel media-aandacht voor het debat in de Tweede Kamer, waar de positie haar kritiek en zorgen heeft geuit over met name de sluiting van het onderwijs. Enkele oppositiepartijen ergeren zich aan de sluiting, aangezien op Schiphol niet wordt ingegrepen en in kerken en gebedshuizen ook niet.

- Pas als duidelijk is welk effect de feestdagen hebben gehad op het aantal besmettingen, gaat het kabinet kijken of versoepeling van de lockdown mogelijk is. Dat heeft premier Rutte gezegd in de Tweede Kamer. Hij hoopt dat iedereen zich aan de regels houdt. Verschillende partijen willen weten onder welke omstandigheden versoepelingen mogelijk zijn, maar volgens Rutte is het lastig om daar een duidelijk antwoord op te geven. Een belangrijke factor is het aantal IC-opnames per dag. Als dat onder de tien per dag zakt en ook andere cijfers positief zijn, dan kan er gekeken worden naar versoepelingen. Als de gisteren afgekondigde lockdown het beoogde effect heeft, verwacht Rutte dat dat moment rond 12 januari bereikt wordt. Dat is ook het moment waarop het kabinet weer een nieuwe afweging maakt. Eventuele wijzigingen kunnen dan een week later worden ingevoerd.

- De premier roept Nederland nogmaals op alleen echt noodzakelijke reizen te maken naar het buitenland. "Als

je nu nog zo onbeschaamd bent om op wintersport te gaan, dat is echt asociaal!" Het is ook niet meer de bedoeling dat mensen naar Aruba of Bonaire reizen voor vakantie. Ook voor die Caribische eilanden geldt nu code oranje. Het waren de laatste twee overzeese delen van het Koninkrijk die nog geen negatief reisadvies hadden. Minister Van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat gaat de luchtvaartmaatschappijen nogmaals wijzen op het negatief reisadvies dat voor bijna de hele wereld geldt. Dat heeft premier Rutte toegezegd in de Tweede Kamer, waar verschillende partijen zich ergeren aan beelden van drukte op Schiphol, terwijl winkels en scholen dicht moeten. Volgens Rutte is er, als dat gesprek onvoldoende effect heeft, alleen nog een algeheel vliegverbod mogelijk om in te grijpen. "Maar geloof me, dat wil niemand. We kunnen niet de hele burgerluchtvaart stilleggen."

- Het kabinet is bereid begin januari nog eens te bekijken of de basisscholen eerder open kunnen dan op 18 januari. Maar premier Rutte zei in de Tweede Kamer dat daar niet te veel van verwacht moet worden. "Ik zeg geen keihard nee, maar ik wil ook geen valse verwachtingen wekken", zei Rutte.

- o Het aantal besmettingen vandaag en de afgelopen twee dagen is lager door problemen met het computerprogramma HPZone bij de GGD. Dat laat de GGD weten aan de NOS. Het aantal besmettingen van gisteren en eergisteren valt dus eigenlijk hoger uit dan gemeld. Dat geldt ook voor de besmettingen die vandaag worden bekendgemaakt. Het gaat om zo'n 6000 positieve tests die nog moeten worden ingehaald. Dat gebeurt de komende dagen, verwacht de GGD, en dat betekent dat het aantal positieve tests de komende dagen hoger zal uitvallen.

- o Bij het RIVM zijn tot 10.00 uur vanmorgen 6682 nieuwe bevestigde coronabesmettingen gemeld. Dat zijn er 1807 minder dan gisteren werden gemeld. Er zijn 262 nieuwe coronapatiënten opgenomen op de verpleegafdelingen in het ziekenhuis, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Dat zijn 78 nieuwe opnames meer dan gisteren. Op de intensive care werden 46 nieuwe patiënten opgenomen, bijna allemaal doorgestroomd vanaf de verpleegafdelingen. Dat zijn 10 nieuwe opnames meer dan gisteren. In totaal liggen er nu 1954 mensen met corona in het ziekenhuis (gisteren: 1872), van wie 524 op de IC (gisteren: 503). Er zijn dus meer coronapatiënten opgenomen dan ontslagen of overleden. Bij het RIVM zijn 86 overleden covid-patiënten gemeld. Gisteren werden nog 35 doden gemeld. De afgelopen zeven dagen registreerde het RIVM gemiddeld 57 doden per dag, tegen 48 doden per dag een week eerder. Dat zijn doden van wie bekend is dat ze het coronavirus droegen; volgens het CBS ligt het werkelijke aantal doden hoger. Hoe snel het aantal doden verder stijgt hangt mede af van het aantal besmettingen in verpleeghuizen. Er zijn nu 601 verpleeghuizen waar de afgelopen twee weken minimaal één coronabesmetting is vastgesteld. Een week geleden waren dat er 556. Op het hoogtepunt van de eerste coronagolf, op 15 april, waren er 828 verpleeghuizen met minimaal één besmetting.

- o Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg ziet een duidelijke stijging van het aantal ziekenhuisopnames. "De stijging gaat snel, als je deze lijn doortrekt dan zitten we aan het eind van de maand op hetzelfde niveau als de piek van eind oktober, begin november." Hij verwacht dat ook de eerste dagen van januari een stijging te zien zal zijn. "Dan komen we boven die piek uit", verwacht Kuipers. De piek lag in het najaar rond de 2500 bezettingen. Dat betekent dat er hard gewerkt moet worden in de ziekenhuizen, zegt Kuipers. "De druk is al hoog en dat geldt dan ook voor de eindejaarsvakantieperiode."

- o De Nederlandse ggz maakt zich zorgen over het sluiten van de scholen vanwege de lockdown en vreest een toename van het aantal kinderen en jongeren die mentale problemen krijgen. "De eerste lockdown liet al zien dat met name kwetsbare kinderen en jongeren hard geraakt worden als ze verstoken zijn van gewoon sociaal verkeer. Angst, depressieve gevoelens en suïcidaliteit namen in die periode toe, kwetsbare kinderen raakten buiten beeld", zegt een woordvoerder. De brancheorganisatie roept het kabinet dan ook op om de scholen uiterlijk 20 januari weer open te doen en daarna open te houden. "Laten we er met zijn allen voor zorgen dat kinderen en jongeren door deze coronaperiode niet onnodig worden belet in hun ontwikkeling."

- o Door de nieuwe lockdown die sinds vanochtend van kracht is mogen alleen essentiële winkels open. Dat zijn winkels die producten verkopen die gelden als eerste levensbehoefte, zoals eten, drinken en medicijnen. De overheid heeft een lijst gepubliceerd van winkels die open mogen. "Er blijft heel veel onduidelijk onder winkeliers", zegt Jan Meerman, directeur van winkeliersbranchevereniging INretail. "Wanneer ben je essentieel en wanneer niet?" Kort gezegd mag een niet-essentiële winkel open, uitsluitend om essentiële producten of diensten te verkopen, als die voor de lockdown inging al ten minste 30 procent van de omzet uitmaakten.

- o Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, waar 31 kerkgenootschappen bij horen, roept kerkgangers op om tijdens de lockdown zoveel mogelijk thuis te blijven. "Maak gebruik van de mogelijkheid om kerkdiensten digitaal uit te zenden en mee te maken."

- o Vanaf morgen geldt het reisadvies code oranje voor alle landen in de wereld. Dat betekent dat alleen noodzakelijke reizen mogelijk zijn en bij terugkomst in Nederland een quarantaineverplichting geldt. Tot nu toe stonden alleen nog de Canarische Eilanden op geel, net als de Caribische eilanden Aruba en Bonaire. Premier Rutte kondigde in het coronadebat in de Tweede Kamer al aan dat Aruba en Bonaire op oranje zouden gaan.

- **Woensdag 16 december**

- o Veel artikelen over de sluiting van scholen. Media hebben met kinderen, ouders, onderwijzers, kinderartsen, kinderpsychologen, onderwijsbestuurders en kamerleden. Vanuit de ouders is er overwegend begripvol gereageerd op de sluiting van scholen. Voor de rest is er veel kritiek op het besluit. Enerzijds op de bijdrage van basisschoolkinderen bij aan de besmettingen, anderzijds op het argument om door scholen te sluiten ouders thuis te houden. Ook zijn er zorgen over de invloed van dit besluit op de ontwikkeling van kinderen.

- o Dat EMA mogelijk komende maandag het coronavaccin van Pfizer-BioNTech gaat goedkeuren, is ook door de landelijke ochtendkrant uitvoerig uitgelicht. Waarbij ook door enkele media de vergelijking wordt gemaakt met Angelsaksische landen waar vaccineren al is begonnen.

- De Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ema-besluit-maandag-al-over-toelating-pfizer-vaccin-maar-waarom-duurt-goedkeuring-in-europa-langer-dan-elders~b868e4bb/>

- o Ook diverse artikelen over de invloed van de lockdown op de Nederlandse economie en hoe snel de economie hiervan kan herstellen. Nederland staat hoog op een lijst van landen die in staat zijn om hun economie zo om te vormen dat de effecten van de crisis teniet worden gedaan, onder meer vanwege de geavanceerde digitale economie. Van de 37 landen die het World Economic Forum (WEF) onderzocht, scoren alleen Finland, Zweden en Denemarken beter, blijkt uit het jaarlijkse Global Competitiveness Report. Op nummer 5 staat China, gevolgd door Canada. Nieuw-Zeeland, waar het virus net als in China zo goed als verdwenen is, volgt op plaats 7.

- o Het Algemeen Dagblad heeft gereconstrueerd hoe de huidige lockdown sinds vrijdag 11 december tot stand is gekomen. 'Jaap belde Rutte: het gaat niet goed': <https://www.ad.nl/politiek/hoe-het-kabinet-in-een-week-naar-totale-lockdown-greep-jaap-belde-rutte-het-gaat-niet-goed~a04a4b6c/>

- o In het zuiden van Engeland zijn ruim duizend mensen besmet geraakt met een nieuwe, gemuteerde variant van het coronavirus. Onduidelijk is nog of de mutant schadelijker of besmettelijker is dan de bestaande varianten, of resistent is voor de vaccins die net in aantocht zijn. De Volkskrant heeft een artikel gewijd aan deze gemuteerde variant van het virus en sprak hierover met Marion Koopmans: <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/nieuwe-mutant-coronavirus-duikt-op-in-engeland~b3a6de71/>

- o Het kabinet is tegen een vaccinatieplicht. Maar als antivaxers de groepsimmunitet belemmeren, moet je het erover kunnen hebben, betoogt Martin Buijser hoogleraar gezondheidsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam) in de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-vanwaar-het-taboe-op-verplicht-vaccineren~ba4491ca/>

- o In Duitsland zijn de afgelopen dag 952 meldingen over sterfgevallen door Covid-19 binnengekomen bij de autoriteiten - het hoogste geregistreerde aantal sinds het begin van de coronacrisis. Dat blijkt uit woensdagmorgen gepubliceerde gegevens van het Robert Koch-Instituut (RKI), de Duitse evenknie van het RIVM. Een dag eerder ontving het RKI nog 590 meldingen over coronadoden. Beide gevallen kunnen in werkelijkheid nog hoger zijn, schrijft de Frankfurter Allgemeine Zeitung: er zit vertraging in het doorgeven van de gegevens van de deelstaat Saksen, waar de uitbraak naar verhouding momenteel het hevigst is.

- o Coronabeleid baseren op vertekende statistieken is gevaarlijk. Belangrijke besmettingsoorzaken die ondervetegenwoordigd zijn in de weekrapportages, werden wekenlang niet daadkrachtig genoeg aangepakt. Als de lockdown straks voorbij is, moeten we wel weten welke maatregelen we veilig los kunnen laten. Dat stelt Casper Albers, hoogleraar statistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen, in zijn column in de Volkskrant:

- <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/coronabeleid-baseren-op-vertekende-statistieken-is-gevaarlijk~bc50de81/>

- o Trouw sprak met epidemioloog en gedragswetenschapper Esther Metting van de Rijksuniversiteit Groningen over de sfeer en mentaliteit in de eerste lockdown in vergelijking met de huidige lockdown:

- <https://www.trouw.nl/binnenland/mentaliteit-en-sfeer-zijn-anders-dan-tijdens-eerste-lockdown-de-veerkracht-is-minder~ba2caf3/>

- o Trouw heeft een artikel gewijd aan de invloed van de pandemie op rituelen van Nederlanders en sprak hierover met Irene Stengs, rituelonderzoeker, verbonden aan de Vrije Universiteit en het Meertens Instituut:

- <https://www.trouw.nl/binnenland/door-corona-vertimmeren-we-onze-rituelen~b0a03fe7/>

- o Spookverhalen over vaccins vormen groot risico. Voorlichting moet beter worden afgestemd op onzekerheid en angst. Beantwoord emotie met emotie, niet met cijfers en percentages. Dat stelt Theo Kocken (hoogleraar risicomanagement aan de VU) in een artikel in het Financieel Dagblad. 'We besteden honderden miljarden euro's aan de ontwikkeling en distributie van vaccins, maar nog geen fractie van dat bedrag aan het stimuleren van de vraag' Dit artikel is als bijlage toegevoegd.

- o NRC heeft een artikel gewijd aan hoever ziekenhuizen (mogen) gaan om personeel te stimuleren om zich te laten vaccineren: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/15/verleidt-waardebon-tot-coronaprik-a4023994>

- o Duitsland en Nederland hebben nu beide een harde lockdown. Maar de verschillen in de corona-aanpak zijn groot. Nederland kan leren van de burens, schrijft Hanco Jürgens (wetenschappelijk medewerker van het Duitsland Instituut aan de Universiteit van Amsterdam) in het NRC: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/15/de-duitsers-waren-beter-voorbereid-op-een-pandemie-dan-wij-a4023937>

buiten verzoek

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

T: 030- 5.1.2e

M: 06- 5.1.2e

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Stafeenheid Communicatie en Documentaire Informatievoorziening

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | Postbus 1 | Postbak 5.1.2e 3720 BA | Bilthoven

<http://www.rivm.nl>

De zorg voor morgen begint vandaag